

Seeds to Branches

Class 3: Hallel

Rabbi Dena Weiss - weiss@hadar.org

Sukkah 37b, 38a	
Mishnah: <i>And when would they wave? At Praise God at the beginning and end and at please God save us! according to Beit Hillel. Beit Shammai say - also at please God grant us success! R' Akiva said I saw Rabban Gamliel and R' Yehoshua when all of the people were waving their lulavs and they only waved at please God save us!</i> Mishnah: <i>Someone who has a slave, a woman or a minor reading for them - they repeat what they have said, but a curse should come to him. If an adult is reading for him, he responds "halleluyah." In a place where the custom is to double [the verses] he should double, to read them as they are he should read as they are, to bless [before] he should bless - everything according to local custom.</i> Our Rabbis taught: <i>Indeed they said that a son can bless for his father and a slave can bless for his master, and a woman can bless for her husband. But the Sages said - a curse should come to the person whose wife and children bless for him.</i>	משנה : והיכן היו מנענעין בהודו לה' תחילה וסוף ובאנא ה' הושיעה נא דברי ב"ה וב"ש אומרים אף באנא ה' הצליחה נא א"ר עקיבא צופה הייתי ברבן גמליאל ור' יהושע שכל העם היו מנענעין את לולביהן והם לא נענעו אלא באנא ה' הושיעה נא: משנה מי שהיה עבד או אשה או קטן מקרין אותו עונה אחריהן מה שהן אומרים ותבא לו מאירה אם היה גדול מקרא אותו עונה אחריו הללויה מקום שנהגו לכפול יכפול לפשוט יפשוט לברך יברך הכל כמנהג המדינה: ת"ר באמת אמרו בן מברך לאביו ועבד מברך לרבו ואשה מברכת לבעלה אבל אמרו חכמים תבא מאירה לאדם שאשתו ובניו מברכין לו

Masechet Berachot 47b-48a	
<i>Women, slaves, and minors are not included in the zimmun.</i> R' Yosi said- A minor who is still in a cradle is included in the zimmun. But we taught - <i>Women, slaves, and minors are not included in the zimmun!</i> He holds like R' Yehoshua ben Levi. As R' Yehoshua ben Levi said - even though they said that we don't include a minor in the cradle in the <i>zimmun</i>, we do add them on to reach ten. Rav Huna said - 9 plus the <i>aron</i> reach to 10. Rav Nahman said to him - Is the <i>Aron</i> a person? ... R' Yohanan said - a budding minor is included in the <i>zimmun</i>. There is a similar teaching: <i>A minor who has produced 2 hairs is included in a zimmun, but one who has not is not included. And we are not exacting with a minor.</i> This is contradictory! You said <i>A minor who has produced 2 hairs - so if so then yes and if not, not. And then it teaches - we are not exacting with a minor.</i> What does that line come to include? Isn't that to include a budding minor?... But the law is not like any of these teachings. Rather, it is like that which Rav Nahman said - A minor who knows to Whom we bless is included in the <i>zimmun</i>. Abaye and Rava were sitting in front of Rabbah. Rabbah said to them - "Who are we blessing?" They said to him, "To God." "And where does God sit?" Rava gestured to the roof and Abaye went outside and gestured to the sky. Rabbah said to them, "Both of you will be Rabbis." This is as they say, Zucchini, Zucchini is known from its earliest growth.	נשים ועבדים וקטנים אין מזמנין עליהן: אמר רבי יוסי- קטן המוטל בעריסה מזמנין עליו. והא תנן נשים ועבדים וקטנים אין מזמנין עליהם! הוא דאמר כרבי יהושע בן לוי. דאמר ריב"ל- אף על פי שאמרו קטן המוטל בעריסה אין מזמנין עליו, אבל עושין אותו סניף לעשרה. אמר רב הונא- תשעה וארון מצטרפין. א"ל רב נחמן וארון גברא הוא?! ... א"ר יוחנן- קטן פורח מזמנין עליו. תנ"ה- קטן שהביא שתי שערות מזמנין עליו- ושלא הביא שתי שערות אין מזמנין עליו. ואין מדקדקין בקטן. הא גופא קשיא! אמרת- הביא שתי שערות- אין- לא הביא- לא- והדר תני- אין מדקדקין בקטן! לאתויי מאי? לאו לאתויי קטן פורח?! ולית הלכתא ככל הני שמעתתא- אלא כי הא דאמר רב נחמן- קטן היודע למי מברכין מזמנין עליו. אביי ורבא הוו יתבי קמיה דרבה. אמר להו רבה- למי מברכין? אמרי ליה- לרחמנא. ורחמנא היכא יתיב? רבא אחוי לשמי טללא- אביי נפק לברא אחוי כלפי שמיא. אמר להו רבה- תרוויכו רבנן הויתו. היינו דאמרי אינשי בוצין בוצין מקטפיה ידיע.

Sukkah 41b	
It is taught: R' Eliezer b. Tzadok says - This was the practice of the people of Jerusalem. A person would leave his house and his lulav would be in his hand, go to synagogue and his lulav would be in his hand, recite Shema and pray and his lulav would be in his hand, read the Torah or say the Priestly Blessing, he would leave it on the ground. Go to visit the sick or comfort the mourner and his lulav would be in his hand. He enters the Beit Midrash and he sends his lulav in the hand of his son or his slave or his emissary. What does this come to teach us? To tell us how diligent they were with mitzvot.	תניא רבי אלעזר בר צדוק אומר כך היה מנהגן של אנשי ירושלים אדם יוצא מביתו ולולבו בידו הולך לבית הכנסת לולבו בידו קורא קריאת שמע ומתפלל ולולבו בידו קורא בתורה ונושא את כפיו מניחו על גבי קרקע הולך לבקר חולים ולנחם אבלים לולבו בידו נכנס לבית המדרש משגר לולבו ביד בנו וביד עבדו וביד שלוחו מאי קמ"ל להודיעך כמה היו זריזין במצות

Tractate Soferim 18:7	מסכת סופרים יח: ז
So was a good practice in Jerusalem in order to educate their minor sons and daughters on fast days. At 11 until the fullness of the day (noon), at 12 to finish the day. And after that he takes him and brings him before every elder in order to bless him and to strengthen him and to pray for him so that he will merit Torah and good deeds... And they would not leave their young children behind them, rather he would bring them to the synagogues in order to train them in mitzvot.	וכן היה מנהג טוב בירושלים לחנך בניהם ובנותיהם הקטנים ביום צום, בן אחת עשרה שנה עד עצם היום, בן שנים עשרה להשלים, ואחר כך סובלו ומקרבו לפני כל זקן וזקן, כדי לברכו, ולחזקו ולהתפלל עליו שיזכה בתורה ובמעשים טובים; ... ולא היו מניחין בניהם קטנים אחריהם, אלא היו מוליכין אותן לבתי כנסיות, כדי לחנכן במצות.